

Resultaten vogelringonderzoek KLE-Rietveld Laarstraat Sint-Gillis-Waas 2016

Tim Audenaert

In het najaar en de winter van 2016 werden in het KLE-Laarstraat rietveld 243 vogels geringd, verdeeld over 12 soorten en waren er 16 hervangsten van reeds geringde vogels, verdeeld over 5 soorten. Net als in 2014 en 2015 werden er tijdens de maanden juli, augustus en september hoofdzakelijk trekvogels geringd, in de maanden november en december werden overwinterende Rietgorzen geringd.

Tankstation op weg naar Afrika

De ringvangsten tijdens de najaarstrek betreffen voornamelijk zogenaamde 'Afrika-gangers'. Deze soorten zijn in hoofdzaak lange afstandstrekkingen die 's nachts trekken en die overdag rusten en voedsel zoeken in geschikte biotopen. De geringde vogels betreffen grotendeels soorten die gebonden zijn aan riet- en moerasbiotopen. Biotopen zoals het KLE worden in deze periode door trekvogels gebruikt om bij te tanken tijdens de trek naar Afrika. De overwinteringsgebieden van de belangrijkste geringde 'trans-Sahara-trekkers' situeren zich ten zuiden van Sahara en strekken zich uit van de Sahel tot zuidelijk Afrika: Rietzanger (Sahel in West-Afrika), Bosrietzanger (Zuidoost-Afrika), Kleine karekiet (van Sahel tot in Zuidelijk Afrika), Grasmus (zuiden van Sahara) en Blauwborst (westelijke Middellandse Zeegebied en in savannegebieden ten zuiden van de Sahara).

De eerste drie genoemde soorten ondergaan hun volledige rui in hun Afrikaanse winterkwartieren terwijl Grasmus en Blauwborst eerst hier in hun broedgebied ruien alvorens de trek naar Afrika aan te vatten. De lange afstandstrekkingen onder deze zangvogels overbruggen 2 keer per jaar een afstand van een paar duizend kilometer tussen broed- en overwinteringsgebied. In Zuidoost-Afrika overwinterende Bosrietzangers hebben een enkele afstand van 8.000-9.000 km af te leggen!

De rietstroken van het KLE fungeren tevens als een gezamenlijke zomer- en winterslaapplaats van Spreeuwen. De Spreeuwenslaapplaats wordt gebruikt door een paar 100-en individuen, er werd niet gericht geringd op deze soort gezien dit aangepaste vangtechnieken vergt.

Gezamenlijke winterslaapplaats Rietgors winter 2016: opmerkelijke geslachtsverhouding

Het KLE fungeert traditioneel als overwinteringsplaats van heel wat soorten. De meest opvallende en belangrijkste overwinteraar is de Rietgors. De Rietgors is een broedvogel van rietmoerassen en is een gedeeltelijke trekvogel. Scandinavische vogels trekken naar het zuiden om onder meer bij ons te overwinteren, terwijl een deel van onze broedvogels in onze contreien blijft en een deel eveneens wegtrekt naar het zuiden (Frankrijk, Spanje, ...). Overwinterende Rietgorzen slapen gezamenlijk in rietbiotopen. Overdag foerageren ze solitair of in kleine groepjes in de ruime omgeving, in ruige terreintjes en op akkerland. Ook in de rietkragen van het KLE is een winterslaapplaats.

Een opmerkelijk gegeven is de geslachtsverhouding van mannetjes tegenover vrouwtjes. Deze zit telkens op ongeveer $\frac{3}{4}$ mannetjes tegenover $\frac{1}{4}$ vrouwtjes. Ringonderzoek in Spanje leverde exact de omgekeerde geslachtsverhouding op voor overwinterende Rietgorzen in Zuid-Europa. Beide geslachten hebben dus een verschillende overwinteringsgebied. De meest voor de hand liggende reden hiervoor is wellicht te zoeken in het feit dat de mannetjes vrij noordelijk blijven overwinteren om na de winter snel terug in de broedgebieden te kunnen aankomen en een territorium te veroveren. De vrouwtjes overwinteren zuidelijker en komen ook later aan in de broedgebieden. Vrouwtjes kiezen zingende mannetjes en hoeven dus geen territorium te veroveren.

Resultaten en terugmeldingen

In bijlage worden enkele overzichten gepresenteerd. Opvallend zijn onder andere de geslachtsverhouding onder de overwinterende Rietgorzen en de terugmeldingen van 2 in het KLE geringde Kleine karekieten die enkele dagen later zijn hervangen in een ringstation in het Spaanse Navarra. Ook de hervangst in Noord-Frankrijk een dag later van een in KLE geringde Kleine karekiet is noemenswaardig.

Onder andere deze gegevens bewijzen de absolute noodzaak van dergelijke kleine stapstenen voor trekvogels richting Afrika in een door intensieve landbouw gedomineerd landschap.

Exit Bruine kiekendief

In 2016 kwam er helaas (voorlopig?) een einde aan de broedgevallenreeks van Bruine kiekendief die hier 6 opeenvolgende jaren broedde (waarvan 3 succesvolle met reproductie). Het feit dat er net in de aankomstperiode van de Bruine kiekendief in de aangrenzende percelen ten oosten van het KLE een terrein werd ingericht in functie van aardbeienteelt is daar wellicht niet vreemd aan. De Bruine kiekendief is een rustbehoevende grondbroeder bij uitstek die erg gevoelig is aan verstoring.

Tim Audenaert,
Laarstraat 4
9170 Sint-Gillis-Waas
+32(0)499 86 50 44
timaudenaert@hotmail.com

BIJLAGE: RESULTATEN RINGWERK KLE-LAARSTRAAT

1) Vogels geringd tussen juli 2016 en januari 2017 in KLE-Rietveld Laarstraat:

SOORTNAAM	jul-16	aug-16	nov-16	dec-16	Jan-17	TOTAAL
WATERHOEN		1	1			1
WINTERKONING		4				4
ROODBORST	1			1		2
BLAUWBORST		1				1
ZANGLIJSTER		1				1
RIETZANGER	3	26				29
BOSRIETZANGER	2	17				19
KLEINE KAREKIET	19	125				144
GRASMUS		1				1
PIMPELMEES				2		2
SPREEUW			18			18
RIETGORS			2	18	1	21
TOTAAL	25	176	20	21	1	243

2) Recente hervangsten in het SGW-KLE van reeds geringde vogels:

SOORTNAAM	aug-16	dec-16	jan-17	TOTAAL
BLAUWBORST	1			1
REITZANGER	1			1
KLEINE KAREKIET	10			10
PIMPELMEES		1		1
RIETGORS		2	1	3
TOTAAL	12	3	1	16

3) Vogels elders geringd en hervangen in SGW-KLE:

SOORTNAAM	Geringd	hervangst
RIETZANGER	13/09/2013 Bokrijk	15/08/2016 SGW-KLE
RIETZANGER	05/08/2014 Korte Waarden (NL)	09/08/2014 SGW-KLE
RIETZANGER	23/08/2014 Oorderen	24/08/2014 SWG-KLE
BOSRIETZANGER	02/08/2015 Hamme St Anna	08/08/2015 SWG-KLE
KLEINE KAREKIET	24/07/2014 Lebbeke	30/07 + 31/07 + 07/08/2015 SGW-KLE
KLEINE KAREKIET	01/08/2015 Oorderen	07/08/2015 SGW-KLE
KLEINE KAREKIET	21/08/2015 Lapscheure	28/08/2015 SGW-KLE
KLEINE KAREKIET	11/08/2015 Woumen	05/08 + 06/08/2016 SGW-KLE
SPREEUW	09/11/2015 Oosthoven	22/11/2015 SGW-KLE
RIETGORS	16/10/2014 Saefinghe (NI)	13/12/2015 SGW-KLE
RIETGORS	27/10/2014 Oorderen	13/12/2014 + 01/02/2015 SGW-KLE

4) Vogels in SGW-KLE geringd en elders teruggevangen:

SOORTNAAM	Geringd	hervangst
KLEINE KAREKIET	08/08/2015 SGW-KLE	22/08/2015 Woumen
KLEINE KAREKIET	05/09/2014 SGW-KLE	07/08/2016 Stockay
KLEINE KAREKIET	30/07/2015 SGW-KLE	19/08/2015 Bambrugge
KLEINE KAREKIET	31/07/2015 SGW-KLE	20/08/2015 Ursel
KLEINE KAREKIET	11/08/2015 SGW-KLE	22/08/2015 Noain Navarra (Sp)
KLEINE KAREKIET	28/08/2015 SGW-KLE	29/08/2015 Dourges (Fr)
KLEINE KAREKIET	06/08/2016 SGW-KLE	14/08/2016 Noain Navarra (Sp)

5) Eigen hervangsten van SGW-KLE van vorige seizoenen/jaren:

SOORTNAAM	Geringd (SGW-KLE)	Hervangst (SGW-KLE)
PIMPELMEES	30/11/2014	23/12/2015
BLAUWBORST	08/08/2014	14/08/2016
RIETGORS	29/11/2014	13/12/2015
RIETGORS	29/11/2014	13/12/2015
RIETGORS	13/12/2014	23/12/2015
RIETGORS	02/01/2015	13/12/2015
RIETGORS	01/02/2015	22/11/2015
RIETGORS	01/02/2015	13/12/2015
RIETGORS	29/11/2014	03/12/2016
RIETGORS	01/02/2015	03/12/2016
RIETGORS	28/11/2015	22/01/2017

6) Geslachtsverdeling overwinterende rietgorzen:

RIETGORS	Mannetjes	Vrouwtjes	Totaal
Geringd winter 2014-2015	66 (75%)	22 (25%)	88
Geringd winter 2015-2016	25 (76%)	8 (24%)	33
Geringd winter 2016-2017	13 (62%)	8 (38%)	21
Hervangsten winters 2014-2017	16 (76%)	5 (24%)	21
TOTAAL	120 (74%)	43 (26%)	163